

BİRLEŞİK KRALLIK SKDM BİLGİ NOTU

Birleşik Krallık (BK) tarafından, karbon kaçağı riskinin azaltılması ve ithal edilen karbon yoğun ürünler ile BK'de üretilen eşdeğer ürünler arasında karbon maliyeti bakımından daha dengeli bir yapı oluşturulması amacıyla Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizmasını (SKDM) ihdas edilmiştir.

BK SKDM temel olarak, Avrupa Birliği SKDM'nin sertifika alım ve teslim sisteminden farklı olarak, Gelir ve Gümrük İdaresi (His Majesty's Revenue and Customs-HMRC) tarafından yürütülecek **bir vergi yükümlülüğüne** dayanmaktadır. Yükümlülük verilecek beyan kapsamında doğrudan vergi olarak tahsil edilecektir.

BK SKDM'nin ana hukuki çerçevesi 2026 Finans Kanunu'nun (Finance Act 2026) 142-158'inci maddeleri ile 16-19 sayılı eklerinde (Schedule) düzenlenmiş olup mekanizma, 1 Ocak 2027 tarihi itibarıyla BK'ye ithal edilen belirli mallara uygulanacaktır.

Uygulamanın ayrıntıları; İdari Hükümler (Administrative Provisions), SKDM Oranının Hesaplanması ve Karbon Ücretlerinin Mahsubu (Calculation of CBAM Rate and Determination of Carbon Price Relief), Geçiş Hükümleri (Transitory Provisions), Emisyonlar ve Doğrulama (Emissions and Verifications) başlıklı ikincil mevzuat ve bu mevzuata dair kanun hükmünde bildirimler (Force of Law Notices) ile belirlenmektedir.

Hali hazırda ikincil ve üçüncül uygulama düzenlemeleri taslak aşamasındadır.

1. Kapsam

SKDM uygulaması **1 Ocak 2027 tarihi itibarıyla doğrudan mali yükümlülük dönemi** ile başlayacaktır. AB SKDM benzeri mali yükümlülüğün olmadığı bir **geçiş dönemi** bulunmamaktadır. Uygulama İngiltere, İskoçya, Galler ve Kuzey İrlanda dahil BK'nin tamamını kapsamaktadır. Kraliyete bağlı topraklardan, deniz aşırı topraklardan veya BK kıta sahanlığından BK'ye giren mallar bakımından da genel kurallar uygulanabilecektir.

BK SKDM; **demir-çelik, alüminyum, çimento, gübre ve hidrojen** olmak üzere beş sektörde, 2026 Finans Kanunu'nun 16 sayılı ekinde (Schedule 16) belirlenen tarife kodlu malları kapsamaktadır. Ürün kodları AB SKDM ile aynı olup, AB SKDM'den **farklı olarak elektrik** BK SKDM kapsamına alınmamıştır.

Tüm sektörlerde **sadece doğrudan emisyonlar** dikkate alınacaktır. Üretim sürecinde kullanılan elektriğin üretiminden kaynaklı (dolaylı) emisyonlar kapsamda bulunmamaktadır.

Diğer taraftan **yıllık toplamda 50.000 İngiliz Sterlini'ni** geçmeyen SKDM ürünü ithalatı gerçekleştiren kişiler SKDM yükümlülüğünden muaftır. Bunun yanı sıra,

- Ticari faaliyet dışında, kişisel amaçlarla yapılan ithalatlar SKDM'ye tabi değildir.
- BK'nin tercihsiz menşe kuralları uyarınca BK menşeli olan mallar kapsam dışındadır.
- Geri gelen eşya muafiyetinin uygulanabildiği mallar bakımından SKDM doğmaz. Kuzey İrlanda'dan AB'ye çıkarıldıktan sonra üç yıl içinde aynı durumda geri getirilen Birlik malları da gerekli şartlarla istisnadan yararlanabilir.

- Tam gümrük vergisi muafiyetiyle geçici kabul rejimine alınan mallar, SKDM bakımından ithal edilmiş sayılmaz. Kısmi muafiyet veya muafiyetsiz geçici kabulde SKDM uygulanır.
- BK menşeli bir SKDM girdisi üçüncü ülkede işlenerek yeniden BK'ye ithal edilen başka bir SKDM ürünüde kullanılmışsa, BK menşeli girdinin üretimine atfedilebilen emisyonlar vergiden düşülebilir.

2. Yükümlü Kişi ve Yükümlülük Kaydı

SKDM ürünlerinin ithalatında **yükümlü kişi (person liable) ithalatçıdır**. İthalatçının aşağıdaki hallerde HMRC'ye başvurarak kayıt yaptırması gerekmektedir.

(a) Ayın ilk günü itibarıyla, önceki 12 aylık dönemde ticari faaliyeti kapsamında Birleşik Krallık'a toplam değeri 50.000 sterlin veya daha fazla olan SKDM kapsamındaki malları ithal etmiş olması veya

(b) Ticari faaliyeti kapsamında, 30 günlük bir sürenin sonuna kadar Birleşik Krallık'a toplam değeri 50.000 sterlin veya daha fazla olan SKDM kapsamındaki malları ithal etmesinin beklenmesi.

2027 yılındaki hesaplamada 1 Ocak 2027 öncesindeki ithalatlar dikkate alınmaz. Normal dönemde kişinin yükümlülüğün doğduğu tarihten itibaren 30 gün içinde kayıt yaptırması gerekmektedir. Ancak 2027 yılında kayıt yükümlüsü olan kişilere geçiş hükmüyle 31 Ocak 2028 tarihine kadar süre tanınmıştır. HMRC kayıt hizmetinin 1 Ocak 2028'e kadar açılması planlanmaktadır.

Kayıt başvurusunda; kişi ve işletmenin adı, adresi ve iletişim bilgileri, işletme türü, EORI numarası, varsa KDV kayıt numarası, kayıt yükümlülüğünün doğduğu tarih, eşik hesabında kullanılan ithalat değeri ve takip eden 12 ayda her SKDM sektöründe ithal edilmesi beklenen malların tahmini ağırlığı sunulacaktır. Başvurular kural olarak Government Gateway hesabı üzerinden SKDM hizmeti kullanılarak yapılacaktır.

Eşik (£50.000) hesabındaki mal değeri, gümrük vergisi hesaplamasında kullanılan gümrük kıymetidir. BK menşeli mallar, geri gelen eşya muafiyetine tabi mallar ve vergiyi doğuran olaydan önce yeniden ihraç edilen özel rejim kapsamındaki mallar eşik hesabında dikkate alınmaz.

Kayıtlı kişi, bilgilerindeki değişiklikleri veya daha önce sunduğu bilgilerin yanlış olduğunu öğrendiği tarihten itibaren 30 gün içinde HMRC'ye bildirmek zorundadır. Kişi son 12 ayda kayıt yükümlüsü olmamışsa kaydın silinmesini talep edebilir; ancak ödenmemiş SKDM, verilmemiş beyan veya takip eden 12 ay içinde yeniden kayıt yükümlüsü olma ihtimali bulunması halinde HMRC kaydı silmeyebilir.

İthalat işlemlerinin £50.000 eşikinin altında kalmak amacıyla bağlantılı kişiler veya işletmeler arasında yapay biçimde bölündüğünün tespit edilmesi halinde HMRC bu kişileri tek bir vergi mükellefi olarak kabul edebilecek; adları belirtilen kişiler SKDM borcundan müştereken ve müteselsilen sorumlu tutulabilecektir.

- 2523 10 00, 2523 21 00, 2523 29 00 ve 2523 90 00 kodlu çimento ürünlerinde fonksiyonel birim, ürünlerdeki klinker miktarıdır.

Gerçek emisyon verilerinin kullanılması için aşağıdaki aşamalar izlenecektir.

1. İthal edilen SKDM ürünü için uygulanabilir takvim yılı izleme dönemi belirlenir.
2. Sistem sınırları ve izleme metodolojisi kullanılarak, tesiste izleme döneminde ilgili ürün üretimine atfedilen doğrulanmış emisyonlar tespit edilir.
3. Karbondioksit dışındaki kapsamdaki gazlar karbondioksit eşdeğerine çevrilir. Bir ton N₂O için 265 tCO₂e, bir ton CF₄ için 6.630 tCO₂e ve bir ton C₂F₆ için 11.100 tCO₂e dönüşüm katsayısı öngörülmüştür. Kapsamdaki bütün gazların tCO₂ miktarı toplanır.
5. Ürün üretiminde ilgili SKDM girdileri (precursor) kullanılmışsa bu girdilerin gömülü emisyonları toplam emisyonu eklenir.
6. Tesiste izleme döneminde üretilen ilgili ürünün fonksiyonel birim cinsinden miktarı tespit edilir.
7. Toplam emisyon, tesiste üretilen toplam ürün miktarına bölünerek emisyon yoğunluğu hesaplanır.
8. Emisyon yoğunluğu, BK'ye ithal edilen ürünün fonksiyonel birim cinsinden miktarıyla çarpılarak ithalata ilişkin gömülü emisyon bulunur.

Toplam emisyonlar (tCO₂e) = İlgili doğrudan emisyonlar (tCO₂e) + İlgili girdilerin gömülü emisyonları (tCO₂e)

Emisyon yoğunluğu = Toplam emisyonlar (tCO₂e) + Tesiste izleme döneminde üretilen SKDM ürünü miktarı (fonksiyonel birim)

BK'ye İthal Edilen Ürünün Gömülü Emisyonu = Emisyon yoğunluğu (tCO₂e/fonksiyonel birim) × BK'ye İthal Edilen Ürünün miktarı (fonksiyonel birim)

Bir tesiste aynı fonksiyonel birime tabi ürünler farklı üretim rotalarıyla üretilse dahi bu rotaların tek üretim süreci altında birleştirilmesi öngörülmektedir. Dolayısıyla aynı tesiste aynı ürün için üretim rotası bazında ayrı emisyon yoğunlukları kullanılmasına izin verilmemektedir.

Üreticinin yazılı ve İngilizce bir **SKDM izleme planı** oluşturması; tesis, üretim süreçleri ve rotaları, girdi-çıktılar, yakıtlar, ölçüm yöntemleri, emisyon kaynakları, kullanılan girdiler, ısı akışları ve veri kalite kontrolleri dahil gerekli unsurları planda göstermesi beklenmektedir.

Emisyon izleme metodolojisi olarak **hesaplamaya dayalı yöntem** (ölçüm sistemlerinden elde edilen faaliyet verileri ile laboratuvar analizleri/standart değerlerden alınan parametreler kullanılarak; standart yöntem veya kütle dengesi yöntemiyle) ve **ölçüme dayalı yöntem** (baca gazındaki ilgili sera gazı konsantrasyonu ile baca gazı debisinin sürekli ölçümü) olmak üzere iki ana yaklaşıma izin verilmektedir. Esas olarak en doğru ve güvenilir sonucu veren metodoloji tercih edilecek; ancak sektör bazlı şartlar belirli bir yöntemi zorunlu kılacaktır. Uygulamada, tesisin farklı emisyon bölümlerinin farklı yöntemlerle izlenmesine imkan tanınmakta; tesisin toplam doğrudan emisyonu ise, hesaplamaya dayalı yöntemle bulunan kaynak akışı emisyonları ile ölçüme dayalı yöntemle bulunan emisyon kaynağı emisyonlarının toplamı olarak belirlenebilmektedir.

İzleme dönemi bir takvim yılıdır. İthalatçı, gerçek emisyon yoğunluğunu ithalat tarihiyle veya ürünün üretim tarihiyle ilişkilendiren iki yöntemden birini kullanabilecektir:

- 2027 yılı ithalatları için ithalatın gerçekleştiği **2027 takvim yılının doğrulanmış verisi** ya da ürünün üretildiği takvim yılının doğrulanmış verisi
- 1 Ocak 2028 ve sonrasındaki ithalatlar için ithalat yılından önceki **iki takvim yılı içinde doğrulanmış verisi bulunan en güncel yıl** ya da ürünün üretildiği takvim yılının doğrulanmış verisi

Örneğin Mart 2029'da ithal edilen bir ürün için 2028 yılı doğrulama raporu mevcutsa 2028 verisi; henüz mevcut değilse 2027 verisi kullanılabilir. Ürün 2030'da üretilip 2032'de ithal edilmişse üretim tarihine bağlı yöntem seçilerek 2030 yılı verisi esas alınabilir.

2027 ithalatında ithalat yılı yöntemi seçildiğinde tüm 2027 takvim yılının verisine ihtiyaç duyulacağından, emisyon yoğunluğu ancak yıl tamamlandıktan ve doğrulandıktan sonra kesinleşebilecektir. İlk beyan için 31 Mayıs 2028'e kadar süre tanınmasının temel nedenlerinden biri budur.

Girdilerin emisyonları

Bir SKDM ürünün başka bir SKDM ürününün üretiminde kullanılması ve sistem sınırlarında ilgili girdi olarak tanımlanması halinde bu ürün “**girdi ürünü**” (**precursor good**), girdiyi içeren nihai SKDM ürünü ise “**karmaşık ürün**” olarak değerlendirilmektedir.

Karmaşık ürünün emisyonu hesaplanırken girdinin ağırlığı, girdiye ait gerçek emisyon yoğunluğu veya varsayılan değerle çarpılarak bulunan emisyon karmaşık ürünün üretim emisyonlarına eklenir. Girdi farklı tesislerden veya farklı izleme dönemlerinden tedarik edilmişse **genel kural olarak ağırlıklı ortalama** alınır. Belirli bir üretim sürecinde kullanılan SKDM girdilerinin hangi tesislerden geldiği ayrıştırılabiliyorsa, o üretim süreci için yalnızca bu kaynaklar dikkate alınabilir. Buna göre; girdinin tamamı tek tesisten gelmişse o tesisin emisyon değeri, birden fazla fakat belirli bir tesis alt grubundan gelmişse yalnızca bu tesislerden gelen öncüllerin miktar ağırlıklı ortalama emisyon değeri kullanılabilir. Böylece, belirli üretim aşamasının emisyonu o aşamada kullanılan girdi ile hesaplanabilir.

Girdi ile karmaşık ürün aynı tesiste üretiliyor, girdi tesis dışına satılmıyor ve başka üretim süreçlerinde kullanılmıyorsa ortak üretim süreci (joint production process) kurulabilecek ve girdi ile nihai ürünün emisyonları birlikte izlenebilecektir.

Varsayılan emisyon değerleri

Gerçek emisyon verisinin mevcut olmaması veya gerekli doğrulamaya sahip olmaması halinde BK tarafından yayımlanacak **varsayılan emisyon değerleri** kullanılacaktır. 1 Ocak 2027'den itibaren her SKDM ürünü için tek bir varsayılan değer öngörülmekte olup değerlerin ülke bazında farklılaştırılması planlanmamaktadır. Değerler HMRC tarafından gerektiğinde güncellenebilecektir.

Ticaret partneri ülkelerin üretim süreçleri ve tesisleri dikkate alınarak ticaret yoğunluğuna göre ağırlıklandırıp **her bir ürün CN kodunda tüm ülkeler için tek bir değer** elde edilecektir. (Varsayılan değerlerin, 2026 yılı sonuna kadar açıklanması beklenmektedir.)

Gerçek emisyon verisi nihai ürün için kullanılırken girdilerden biri veya birkaçı için varsayılan değer kullanılabilir. Buna karşılık nihai SKDM ürünü için varsayılan değer kullanılıyorsa girdiler için gerçek emisyon verisi kullanılamayacaktır.

3.2 Sektörel SKDM Oranının Belirlenmesi

BK SKDM'de AB uygulamasındaki sertifika fiyatı yerine, verginin tahsil edileceği her sektör için ayrı bir tutar kullanılacaktır. Bu tutar, bir ton CO₂e başına İngiliz Sterlini cinsinden belirlenecek ve üçer aylık dönemler itibarıyla yayımlanacaktır.

Verginin ton başına tutarını ifade eden **SKDM oranı (CBAM rate)** BK ETS'den gelen karbon ücreti ve sektörel ücretsiz tahsisat uyarlaması olmak üzere iki unsurdan oluşmaktadır.

BK SKDM'de, AB SKDM'de olduğu gibi **ürün bazında bir sınır değeri (benchmark) belirleme yöntemi tercih edilmemiştir**. Bunun yerine sektörel olarak ücretsiz tahsisat miktarı ile toplam sektörel emisyon miktarı oranlanarak ithalatçının maliyeti, ücretsiz tahsisat ile kapsanmayan emisyon miktarı nispetince belirlenecektir. Bu uygulama AB SKDM'deki sınır değeri uyarlamasına karşılık gelmektedir.

1. Ortalama BK ETS fiyatı: İlgili SKDM oranının uygulanacağı çeyrekten bir önceki çeyrekte yapılan bütün BK ETS ihalelerindeki tahsisat kapanış fiyatlarının aritmetik ortalamasıdır. Bir önceki çeyrekte hiçbir tahsisat satılmamışsa satış gerçekleşen en yakın önceki çeyreğin aritmetik ortalaması kullanılır.

2. Ücretsiz tahsisat uyarlaması: Ortalama BK ETS fiyatı, ilgili sektörde emisyonların ücretsiz tahsisatlarla karşılanan ortalama payını yansıtan oran kadar azaltılır. Baz oran, 2019 yılında AB ETS, 2022 ve 2023 BK ETS verilerinden, ilgili SKDM sektöründeki ürünlerin üretimine hizmet eden alt tesislerin emisyonları ve ücretsiz tahsisatları ortalamasının oranlanması ile belirlenecektir. İlgili yılda ücretsiz tahsisatların aşamalı kaldırılmasını yansıtan yıllık azaltım faktörü ayrıca uygulanır. Yıllık azaltım faktörü UK ETS mevzuatında azaltım faktörü olarak belirtilen orandır. 2027-2030 yılları için sırasıyla; 0,975, 0,95, 0,90 ve 0,775 olarak uygulanacaktır.

Basitleştirilmiş ifade ile:

$$\text{Sektörel SKDM Oranı} = \text{Bir Önceki Çeyrek Ortalama BK ETS Fiyatı} \times [1 - (\text{Sektörel Baz Ücretsiz Tahsisat Payı} \times \text{Yıllık Azaltım Faktörü})]$$

Alüminyum, çimento, gübre, hidrojen ve demir-çelik sektörlerinin her biri için ayrı oran yayımlanacaktır. Başka bir ifadeyle aynı sektördeki farklı tarife kodlarına veya üretim rotalarına ayrı SKDM oranı uygulanmayacaktır.

Her ithalata, vergiyi doğuran olayın gerçekleştiği çeyrek için yayımlanan sektör oranı uygulanacaktır. BK Hükümeti oranları her çeyreğin başında yayımlayacaktır.

3.3 Karbon Fiyatı İndirimi

Bir SKDM ürününün gömülü emisyonları BK dışında uygun bir karbon fiyatlandırma sistemine tabi olmuşsa ithalatçı **karbon fiyatı indirimi (carbon price relief)** talep edebilir. İndirim, SKDM brüt tutarından düşülecek; hiçbir durumda ilgili ürün için hesaplanan SKDM tutarını aşmayacaktır.

Uygun karbon fiyatlandırma sistemi

Uygun sistem; karbon vergisi, emisyon ticaret sistemi veya ithal ürünlerin gömülü emisyonlarını fiyatlandıran bir sınırdaki karbon sistemi olabilir. Sistemin aşağıdaki şartları karşılaması gerekmektedir:

- Şehir, eyalet/bölge, ulusal hükümet veya uluslar üstü bir kuruluş tarafından ya da bunlar adına yönetilmesi,
- Elde edilen gelirin kullanımının ilgili kamu otoritesi tarafından belirlenmesi,
- SKDM ürünlerini üreten tesislerin katılımının kanunla zorunlu tutulması; belirli bir emisyon eşiğinin üzerindeki tesislere zorunluluk getirilmesi halinde bu şartın da kabul edilmesi,
- Sistemin kural, kapsam ve ilan edilmiş karbon fiyatının kamuya açık olması,
- Kapsamdaki emisyonlara doğrudan veya kabul edilen yöntemle dolaylı bir maliyet yüklemesi.
- Emisyonların fosil yakıt üzerinden dolaylı biçimde fiyatlandığı sistemlerde kullanılan emisyon faktörünün IPCC, Uluslararası Enerji Ajansı veya Birleşmiş Milletler İklim Değişikliği Çerçeve Sözleşmesi metodolojisine dayanması gerekmektedir.

Bir sistemin yalnızca belirli bir emisyon eşiğini aşan tesisler bakımından zorunlu olması mümkündür. Bu durumda, zorunluluk eşiğinin altında kalmasına rağmen aynı uygun sisteme gönüllü olarak katılan bir tesis de karbon fiyatı indiriminden yararlanabilecektir. Buna karşılık, sistemin kendisi bütünüyle gönüllü nitelikteyse -kamu tarafından işletilse ve emisyonlara maliyet yüklese dahi- uygun karbon fiyatlandırma sistemi sayılmayacaktır. Yakıtın litre, kilogram veya başka bir fiziksel birimi üzerinden uygulanan ve emisyon tonu başına fiyat oluşturmeyen genel yakıt vergileri ile sistem dışında alınan gönüllü karbon kredileri de indirim kapsamında değildir.

Bir ülkenin zorunlu emisyon ticaret sistemi içinde yükümlülüğün sistem yöneticisi tarafından tanınması, sistemin kamuya açık kuralları içinde yer alması, emisyonlarla ilişkilendirilebilmesi gerekmektedir.

Efektif karbon fiyatının hesaplanması

Efektif karbon fiyatı tesis seviyesinde aşağıdaki şekilde hesaplanacaktır:

1. Tesiste bir takvim yılında ortaya çıkan ve BK SKDM sistem sınırlarına giren toplam emisyon belirlenir.
2. Bu toplamın karbon fiyatlandırma sisteminin her bir unsuruna tabi bölümü tespit edilir.
3. Her bölüm ilgili ton başına fiyatla çarpılır; sonuçlar toplanır. Ücretsiz tahsisatla karşılanan veya fiyat eşiğinin altında kalan emisyonlar sıfır fiyatla çarpılır.
4. Toplam karbon maliyeti, tesisin birinci adımda belirlenen toplam ilgili emisyonuna bölünerek tCO₂e başına ortalama efektif karbon fiyatı bulunur.

5. Tesise aynı yıl için emisyonlarla bağlantılı iade, geri ödeme veya destek sağlanmışsa destek tutarı toplam ilgili emisyonu bölünür ve dördüncü adımdaki fiyattan düşülür.
6. Efektif karbon fiyatı, ilgili ithal ürünün gömülü emisyonlarıyla çarpılarak Karbon Fiyatı İndirimi hesaplanır.

Tesis için efektif karbon fiyatı (tCO₂e başına) = [(Ödenen karbon fiyatı (ithalattan önceki çeyreğin ortalaması) × uygulandığı emisyonlar] - [Tesise sağlanan İndirimler/ücretsiz tahsisatlar × uygulandığı emisyonlar] + [Sera gazı bertaraf maliyeti* × uygulandığı emisyonlar] ÷ Nitelikli bir karbon fiyatlandırma sistemi kapsamındaki tesis emisyonları

*: sera gazı bertarafına (greenhouse gas removals) ilişkin kamu kurumlarına ödenen ücret (varsa)

Karbon Fiyatı İndirimi (Carbon Price Relief) = Tesis için Efektif karbon fiyatı × İlgili SKDM Ürününün Gömülü emisyonları veya varsayılan emisyon değeri

Bir ürün birden fazla uygun karbon fiyatlandırma sistemine tabi olmuşsa veya farklı karbon fiyatlarına tabi girdiler içeriyorsa her sistem/girdi için indirim ayrı hesaplanacak ve sonuçlar birleştirilecektir. Aynı emisyon için mükerrer indirim yapılamaz.

Karbon fiyatı yabancı para cinsindeyse HMRC'nin **ithalatın gerçekleştiği çeyrekte önceki çeyrek için yayımladığı döviz kuru** kullanılarak sterline çevrilecektir. HMRC döviz kurlarını 1 Ocak 2027'den itibaren, uygulanacakları çeyreğin başında yayımlayacaktır. Bir ürün veya girdileri farklı ülkelerde birden fazla karbon fiyatına tabi olmuşsa her para birimi için ilgili kur ayrı uygulanacaktır.

ÖRNEK: Ekim 2030'da Birleşik Krallık'a bir SKDM ürünü ithal edilmektedir. Karbon fiyatlandırması doğrulama formuna göre, ürünün üretildiği tesisin 2028 yılındaki toplam emisyonları **100.000 tCO₂e**'dir. Tesis, emisyonların ABD doları üzerinden fiyatlandırıldığı uygun bir karbon fiyatlandırma mekanizmasına tabidir. Toplam tesis emisyonlarının dağılımı şöyledir:

- **80.000 tCO₂e:** Genel karbon fiyatına tabi emisyonlar
- **20.000 tCO₂e:** Ücretsiz tahsisat kapsamındaki emisyonlar

İthalatın gerçekleştiği tarihten önceki takvim çeyreğinde (Temmuz–Eylül 2030) geçerli karbon fiyatı:

- Genel karbon fiyatı: **15,50 ABD doları/tCO₂e**

Ücretsiz tahsisatların fiyatı sıfır olduğundan bunlar için ayrıca bir tutar hesaplanmaz. Ancak söz konusu emisyonlar, etkin karbon fiyatının hesaplanmasında kullanılan **toplam tesis emisyonları içinde yer almaya devam eder.**

1. Karbon fiyatlandırmasına ilişkin toplam tutarın hesaplanması

Genel karbon fiyatı:

$$80.000 \text{ tCO}_2\text{e} \times 15,50 \text{ ABD doları/tCO}_2\text{e} = 1.240.000 \text{ ABD doları}$$

2. Efektif karbon fiyatının hesaplanması

$$1.240.000 \text{ ABD doları} \div 100.000 \text{ tCO}_2\text{e} = 12,40 \text{ ABD doları/tCO}_2\text{e}$$

Buna göre tesis için efektif karbon fiyatı **12,40 ABD doları/tCO₂e**'dir.

Telafi (emisyonu ilişkin kamu tarafından yapılan geri ödeme) alınması halinde: Tesisin 2028 yılı için

800.000 ABD doları tutarında telafi aldığı veya almaya hak kazandığı varsayılırsa:

$$800.000 \text{ ABD doları} \div 100.000 \text{ tCO}_2\text{e} = 8 \text{ ABD doları/tCO}_2\text{e}$$

Bu tutar, başlangıçta hesaplanan etkin karbon fiyatından düşülür:

$$12,40 - 8,00 = 4,40 \text{ ABD doları/tCO}_2\text{e net efektif karbon ücreti}$$

4. Akreditasyon ve Doğrulama

Gerçek emisyon yoğunluğunun SKDM beyanında kullanılabilmesi için verinin uygun bir doğrulayıcı tarafından doğrulanması gerekmektedir. Üretim tesisinin operatörü doğrulayıcıyı görevlendirecek; doğrulayıcı, tesisten ve ithalatçıdan bağımsız ve tarafsız olacaktır. Doğrulayıcının;

- **ISO/IEC 17029:2019 ve ISO 14065:2020 standartlarına göre akredite olması,**
- doğrulama yaptığı ürünün üretim faaliyetini kapsayan doğru akreditasyon kapsamına sahip bulunması,
- ilgili SKDM ürününün ve girdilerinin üretildiği tesisler ile ithalatçıdan bağımsız olması,
- doğrulamayı düzenleme ve kanun hükmünde bildirimdeki yöntemlere göre yürütmesi,
- her izleme dönemi için doğrulama raporu düzenlemesi

gerekecektir.

Akreditasyon kuruluşunun **Global Accreditation Cooperation Incorporated (GACI) tam üyesi** olması; ISO/IEC 17029 ve ISO 14065 kapsamında akreditasyon yapabilmesi ve ISO/IEC 17011:2017 şartlarına uyması öngörülmektedir. Bu yaklaşım, doğrulayıcıların yalnızca BK'deki bir akreditasyon kuruluşu tarafından akredite edilmesi şartını getirmemekte; gerekli uluslararası üyelik ve yeterlilik koşullarını sağlayan kuruluşlara alan açmaktadır.

Doğrulayıcı, işe başlamadan önce üretim süreçlerini, girdileri ve izleme düzenini inceleyecek; stratejik analiz ve risk analizi yaparak doğrulama planı hazırlayacaktır. Doğrulama ekibinde en az bir baş doğrulayıcı ile ihtiyaca göre doğrulayıcı ve teknik uzmanlar bulunacak; ekibin çalışması bağımsız bir gözden geçiren tarafından kontrol edilecektir.

Doğrulama kapsamında tesis operatörünün sunduğu verilerin doğruluğu, izleme yöntemlerinin mevzuata uygunluğu, girdiler için kullanılan gerçek verilerin doğrulanmış ve varsayılan değerlerin doğru olup olmadığı incelenecektir. Yanlışlıklar tek başına veya birlikte ürünün emisyon yoğunluğunun **%5'ine ulaşıyorsa ciddi hata** olarak değerlendirilecektir. Tesis operatörüne tespitleri düzeltme imkanı verilecek; giderilmeyen önemli yanlışlıklar doğrulama görüşüne yansıtılacaktır.

Kural olarak doğrulama sırasında tesise fiziksel ziyaret yapılacaktır. Fiziksel ziyaretin kaldırılması için aynı doğrulayıcının önceki iki izleme döneminde fiziksel ziyaret yapmış olması ve başka risk şartlarının sağlanması; sanal ziyaret için ise olağanüstü koşullar veya aynı doğrulayıcının bir önceki dönemde fiziksel ziyaret yapmış olması gibi sınırlı haller öngörülmektedir. Bu nedenle, olağanüstü koşullar hariç ilk izleme döneminde fiziksel tesis ziyareti yapılması beklenmektedir.

Doğrulama raporunda; tesisin ve operatörün bilgileri, doğrulayıcının bilgileri ve akreditasyon numarası, izleme dönemi, doğrulanmış emisyon yoğunlukları, kullanılan girdiler, yapılan saha ziyaretleri, tespit edilen yanlışlıklar ve verinin tatmin edici biçimde doğrulanıp doğrulanmadığına ilişkin görüş bulunacaktır. BK ithalatçısı, üretici tesisten doğrulama raporunu veya ürüne özgü doğrulama özetini temin ederek altı yıl saklayacaktır.

Karbon Ücretlerinin Doğrulanması

İndirim hesabından BK ithalatçısı sorumludur. İthalatçının her SKDM ürünü için üretici tesisten veya tedarik zincirinden, HMRC tarafından yayımlanan Karbon Fiyatlandırması Doğrulama Formunu temin etmesi gerekecektir. Bir SKDM ürününün başka bir SKDM ürününün üretiminde girdi olarak kullanıldığı haller dahil olmak üzere, indirim talep edilen her ürün için ayrı form

aranacaktır. Formun temin edilememesi veya uygun bir doğrulayıcı tarafından eksiksiz doldurulmaması halinde indirim talep edilemeyecektir.

Formda ve destekleyici belgelerde en az aşağıdaki veriler yer alacaktır:

- Tesisin BK SKDM sistem sınırları içinde kalan ve ilgili takvim yılında ortaya çıkan toplam emisyonları,
- Bu emisyonların karbon fiyatlandırma sisteminin farklı unsurlarına tabi olan bölümü,
- Ücretsiz tahsisatlar, fiyat uygulanmayan eşikler, kademeli fiyatlar ve uygun sera gazı giderim mekanizmaları,
- Tesise emisyonlarla bağlantılı olarak sağlanan iade, geri ödeme, teşvik veya parasal destekler,
- Dolaylı karbon fiyatlandırması varsa kullanılan emisyon faktörleri,
- Tesis, doğrulayıcı ve akreditasyona ilişkin bilgiler.

Veriler, ithalatın gerçekleştiği yıldan önceki iki takvim yılından birine ait olmalıdır. Buna karşılık değişken karbon fiyatı, kademeli fiyat ve tanınan sera gazı giderim fiyatı için ithalatın gerçekleştiği çeyrekten önceki çeyreğin aritmetik ortalama fiyatı kullanılacaktır. Form, indirim hesabı için gerekli bütün fiyat verilerini içermeyeceğinden ithalatçı ayrıca sistem yöneticisinin veya onun adına hareket eden kuruluşların yayımladığı fiyat, kademeli fiyat, giderim fiyatı ve destek bilgilerini kullanacaktır. Gerekli fiyat bilgileri kamuya açık değilse sistem uygun kabul edilmeyecek ve indirim talep edilemeyecektir.

Karbon fiyatı verilerini doğrulayacak kuruluşun ISO/IEC 17029:2019, ISO 14064-3:2019, ISO 14065:2020 ve ISO 14066:2023 standartlarının tamamı bakımından akredite olması; akreditasyonu yapan kuruluşun **GACI tam üyesi** olması; doğrulayıcının tesisten, ithalatçıdan ve uygun karbon fiyatlandırma sisteminin uygulandığı yargı alanından bağımsız bulunması gerekmektedir. Bu doğrulama, gömülü emisyon doğrulamasından farklı veri setlerini ve daha geniş bir standart grubunu kapsamaktadır; aynı kuruluş her iki işi yapacaksa her iki faaliyet için de gerekli kapsam ve bağımsızlık koşullarını ayrı ayrı sağlamalıdır.

5. Vergilendirme Dönemleri, Beyan Ve Ödeme

Kayıtlı veya kayıt olması gereken kişi, kayıt yükümlülüğünün doğduğu tarihten kaydının silindiği tarihe kadar her vergilendirme dönemi için SKDM beyannamesi sunacak ve hesaplanan vergiyi ödeyecektir. Dönemde hiç ithalat yapılmaması veya karbon fiyatı indirimi sonucunda verginin sıfıra düşmesi halinde dahi sıfır beyanname verilmesi gerekecektir. Geçiş takvimi aşağıdaki gibidir:

Vergilendirme dönemi	Beyan ve ödeme son tarihi
1 Ocak-31 Aralık 2027	31 Mayıs 2028
1 Ocak-31 Mart 2028	31 Temmuz 2028
1 Nisan-30 Haziran 2028	29 Eylül 2028
1 Temmuz-30 Eylül 2028	30 Kasım 2028
1 Ekim-31 Aralık 2028	28 Şubat 2029
2029 ve sonraki çeyrekler	İlgili çeyreği izleyen ikinci ayın son iş günü

Beyan, “Government Gateway” üzerinden BK SKDM dijital hizmeti kullanılarak sunulacaktır. Beyannamede her bir sevkiyat ayrı gösterilecektir. Aynı sevkiyat içinde farklı SKDM ürünleri bulunuyorsa her ürün ayrıca raporlanacaktır.

Beyanda asgari olarak;

- ithalat tarihinde geçerli sekiz haneli tarife kodu,
- ithalat tarihindeki ambalaj hariç net ağırlık,
- gerçek emisyon yoğunluğu veya kullanılan varsayılan değer,
- varsa girdilerin ağırlığı, emisyon yoğunluğu veya varsayılan değeri,
- Karbon Fiyatı İndirimi tutarı,
- tercihsiz menşe ülke,
- 2027 dönemi için ithalatın gerçekleştiği çeyrek
- bilgileri yer alacaktır. Beyanı yükümlü veya yetkilendirdiği vergi temsilcisi sunabilir; ancak doğruluk ve ödeme sorumluluğu yükümlüde kalır.

Ödeme; otomatik ödeme, çevrim içi veya telefon bankacılığı, banka transferi, hızlı ödeme, kredi/banka kartı ve kabul edilen diğer HMRC yöntemleriyle yapılabilecektir.

6. Kayıtların Saklanması, Düzeltme ve Geri Ödeme

SKDM ürünü ithal eden herkes, kayıt eşiğini aşıp aşmadığına bakılmaksızın, 1 Ocak 2027'den itibaren ithalat kayıtlarını tutmalıdır. Kayıtlar yazılı veya elektronik biçimde; oluşturuldukları tarih ile ilgili vergilendirme döneminin sonundan hangisi daha sonraysa bu tarihten itibaren altı yıl saklanacaktır.

Saklanması gereken başlıca belgeler şunlardır:

- Tarife kodu ve mal tanımı, ithalat/vergiyi doğuran olay tarihi, menşe, değer ve net ağırlık bilgileri,
- Gümrük beyannamesi, konşimento, ticari fatura, taşıyıcı ağırlık kaydı, paketleme listesi ve özel gümrük rejiminin kapatılmasına ilişkin belgeler,
- Kayıt eşliğinin ne zaman aşıldığını ve ileriye dönük ithalat/ağırlık tahminlerinin nasıl yapıldığını gösteren hesaplar,
- Gerçek emisyon kullanılıyorsa tesis ve operatör bilgileri, üretim tarihi, izleme dönemi, emisyon yoğunluğu, girdi verileri, doğrulama raporu veya mala özgü doğrulama özeti,
- Varsayılan değer kullanılıyorsa ilgili dönemde doğru değer kullanıldığını gösteren kayıtlar,
- Karbon fiyatı indirimi için uygun karbon fiyatlandırma sistemine, efektif karbon fiyatı hesabına, döviz kuruna ve doğrulanmış Karbon Fiyatlandırması Doğrulama Formuna ilişkin belgeler,
- İstisna, düzeltme veya geri ödeme talebinin şartlarını kanıtlayan belgeler.

İthal edilen malın ağırlığı ambalaj hariç net kütle olarak kilogram cinsinden kaydedilecek ve gerektiğinde altı ondalık basamağa kadar gösterilebilecektir. Kayıt başvurusu sırasında takip eden 12 ay için sektör bazında sunulacak tahmini ağırlıkların nasıl hesaplandığına ilişkin kanıtların da saklanması gerekmektedir.

İthalatçı bir beyandaki hatayı düzeltmek üzere, ilgili vergilendirme döneminin bitiminden itibaren üç yıl içinde beyannamesini değiştirebilir. Ancak 2026 Finans Kanunu uyarınca varsayılan değerle beyan edilen emisyonun sonradan gerçek emisyon verisiyle değiştirilmesine

izin verilmemektedir. Bu nedenle beyan tarihinde hangi emisyon yönteminin kullanılacağına ilişkin karar önem taşımaktadır.

Hata nedeniyle fazla ödeme yapılmışsa üç yıllık süre içinde geri ödeme talep edilebilir. HMRC kanıt talep edebilir; üç yıldan daha önce ödenen tutarları geri ödeme yükümlülüğü bulunmamaktadır. Fazla ödemenin ekonomik yükü başka kişilere aktarılmışsa sebepsiz zenginleşmeyi önleyen geri ödeme düzenlemeleri uygulanabilecektir.

7. Uyum, Denetim ve Yaptırımlar

HMRC; kayıt yaptırmayan kişiyi re'sen kaydedebilecek, eksik veya yanlış beyan halinde en iyi değerlendirmesine göre vergi tarh edebilecek ve bilgi/belge talep edebilecektir. İthal edilen, üretilen, satılan, depolanan veya taşınan SKDM ürünleriyle bağlantılı üçüncü kişilerden de kayıt istenebilecektir.

Mevcut BK vergi yaptırım rejimleri SKDM'ye de uygulanacaktır. Bu kapsamda;

- kayıt yükümlülüğünün bildirilmemesi,
- beyannamenin süresinde verilmemesi,
- verginin süresinde ödenmemesi,
- beyan veya HMRC'nin dayandığı belgelerde hata bulunması,
- bilgi talebine uyulmaması,
- kayıtların tutulmaması veya saklanmaması,
- işletme bilgilerindeki değişikliklerin bildirilmemesi

idari yaptırıma konu olabilecektir. Değişen/yanlış kayıt bilgilerinin ve ölüm veya ehliyetsizlik halinde işletmeyi devralan kişinin bildirilmemesi için 500 sterlin sabit ceza ve ihlalin devam ettiği her gün için 40 sterlin; kayıt tutma yükümlülüğünün ihlali için 500 sterlin ceza öngörülmüştür. Geç beyan, geç ödeme, kayıt yaptırmama ve yanlış beyanlar için ise ilgili genel vergi ceza hükümleri uygulanacaktır.

SKDM'nin hileli biçimde bertaraf edilmesi ile bilerek veya önemli ölçüde yanlış belge/beyan sunulması cezai suç teşkil edecektir. HMRC kararlarına karşı idari inceleme ve vergi mahkemesine başvuru yolları bulunmaktadır.